

Sygn. akt III AUa 1306/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Czyżak
Sędziowie:	SSA Barbara Mazur (spr.) SSA Daria Stanek
Protokolant:	Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2013 r. w Gdańsku

sprawy H. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 czerwca 2012 r., sygn. akt IV U 422/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddała odwołanie.

Sygn. akt III AUa 1306/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił H. W. (1) prawa do przeliczenia emerytury.

Ubezpieczona złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wskazując, iż w czasie swojej kariery zawodowej pracowała w (...)w C.przez pełne dwa lata, co zostało potwierdzone świadectwem pracy złożonym w ZUS, a który to okres nie został w ogóle uwzględniony przez organ rentowy. H. W. (1) oświadczyła, że składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu wspomnianego wyżej zatrudnienia były przekazywane do ZUS Oddział we W.. Do odwołania ubezpieczona załączyła m. in. kserokopię dyplomu przyznanego H. W. (1) „za wzorowe prowadzenie stołówki dla (...)Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa (...) Oddział w C.", wydanego dnia 8 października 1976 r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

W toku postępowania ubezpieczona oświadczyła, że wnosi o zaliczenie do stażu pracy okresu zatrudnienia w (...) w C. od dnia 27 listopada 1978 r. do dnia 30 września 1980 r. H. W. (1) stwierdziła również, że nie domaga się zaliczenia okresu zatrudnienia w (...) w C., gdyż była to praca sezonowa.

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zaliczył wnioskodawczyni do okresów składkowych okres wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej od 27 listopada 1978 r. do 30 września 1980 r. i nakazał pozwanemu przeliczyć wysokość świadczenie emerytalnego należnego wnioskodawczyni poczynając od 1 października 2011 r., jednocześnie nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Uzasadniając swoje stanowisko, Sąd wskazał, iż decyzją z dnia 19 stycznia 2010 r., wydaną z urzędu, ZUS - działając na podstawie przepisu art. 24a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od 6 grudnia 2009 r., tj. od osiągnięcia przez wnioskodawczynię wieku emerytalnego.

Kolejną decyzją z dnia 6 maja 2010 r. ZUS działając w oparciu o art. 53, art. 26 oraz art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przeliczył emeryturę przysługującą H. W. (1) - od dnia 1 lutego 2010 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek o przeliczenie świadczenia. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (tj. od 1969 r. do 2004 r.). Podstawa wymiaru obliczona poprzez pomnożenie wwpw 67,72 % przez kwotę bazową 2.578,26 złotych wyniosła 1.617,08 złotych. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił ubezpieczonej 29 lat, 7 miesięcy i 29 dni, tj. łącznie 355 miesięcy okresów składkowych. ZUS wyliczył emeryturę w następujący sposób: $24\% \times 2.578,26 \text{ złotych} = 618,78 \text{ złotych}$; $(355 \times 1,3\%) : 12 \times 1.617,08 \text{ złotych} = 621,93 \text{ złotych}$. Łączna wysokość emerytury wyniosła 1.240,71 złotych (618,78 złotych + 621,93 złotych = 1.240,71 złotych).

Wysokość emerytury należnej H. W. (1), wyliczonej według art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, wyniosła z kolei 1.125,24 złotych ((36.514,46 złotych + 240.181,98 złotych): 245,90).

Na wysokość emerytury przysługującej H. W. (1), wyliczonej według art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, składa się (wysokość emerytury od dnia 6 grudnia 2009 r.): 80% emerytury obliczonej na podstawie przepisu art. 53 ustawy emerytalnej, tj. 992,57 złotych oraz 20 % emerytury obliczonej na podstawie przepisu art. 26 ustawy emerytalnej, tj. 225,05 złotych.

Łączna wysokość emerytury wyniosła 1.217,62 złotych, zaś po waloryzacji od dnia 1 marca 2010 r. - 1.273,87 złotych.

W dniu 14 października 2011 r. H. W. (1) wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury. Do wniosku ubezpieczona załączyła noty księgowo z (...) Towarzystwa (...) w C. oraz kalkulacje wynikowe z (...) Spółdzielni (...) we W. Oddział w C., który zaskarżoną decyzją został załatwiony odmownie.

Rozważając trafność decyzji pozwanego, Sąd ustalił, iż w okresie od dnia 27 listopada 1978 r. do dnia 30 września 1980 r. H. W. (1) była zatrudniona na podstawie umowy agencyjnej w (...) Towarzystwie (...) - Samodzielnym Obiekcie Turystycznym w C.. Na mocy wymienionej wyżej umowy ubezpieczona zajmowała się prowadzeniem bufetu przy Oddziale (...) w C., przy ulicy (...). W bufecie ubezpieczona przygotowywała śniadania, obiady i kolacje, które następnie były wydawane grupom turystycznym przyjeżdżającym do (...) w C.. W bufecie H. W. (1) wydawała przygotowane uprzednio przez siebie posiłki, natomiast nie zajmowała się już sprzedażą jakichkolwiek artykułów spożywczych. Ubezpieczona sama ustalała ceny posiłków, czasami czyniąc to w porozumieniu z grupami, które obsługiwała. Ponadto H. W. (1) zajmowała się zaopatrzeniem bufetu. Bufet, w którym pracowała ubezpieczona, był czynny codziennie, tylko sporadycznie ubezpieczona miała dzień wolny, który przeznaczala na sprzątanie bufetu i zakup zaopatrzenia. W bufecie ubezpieczona pracowała na ogół od 6.00 rano - czasem nawet do godziny 21.00. H. W. (1) prowadziła bufet osobiście, aczkolwiek przez pewien okres (od dnia 1 maja 1979 r. do dnia 25 sierpnia 1979 r.) zatrudniała kelnerkę, M.

J.. Gdy w bufecie zatrudniona była kelnerka, ubezpieczona zajmowała się wyłącznie przygotowaniem posiłków, zaś w pozostałych okresach H. W. (1) również wydawała przygotowane przez siebie posiłki grupom turystycznym.

Z tytułu wymienionego wyżej zatrudnienia na podstawie umowy agencyjnej za H. W. (1) odprowadzane były składki na ubezpieczenia społeczne. Raz w miesiącu do ubezpieczonej przychodziła księgowa, która ją rozliczała, pobierając pieniądze na wszystkie świadczenia, w tym na ubezpieczenia. Przez cały okres prowadzenia bufetu ubezpieczona opłacała z tego tytułu podatek obrotowy oraz czynsz dzierżawny.

W czasie wykonywania umowy agencyjnej H. W. (1) miała ukończone 18 lat (ur. (...)), nie była równocześnie pracownikiem zatrudnionym co najmniej w pełnym wymiarze czasu pracy, nie była objęta odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego, ani też nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty.

Analiza zgromadzonego przez Sąd materiału dowodowego prowadziła do wniosku, że w okresie od dnia 27 listopada 1978 r. do dnia 30 września 1980 r. H. W. (1) wykonywała na terenie Państwa Polskiego odpłatnie pracę na podstawie umowy agencyjnej (zawartej co najmniej na okres 15 dni) - na rzecz jednostki gospodarki uspołecznionej, tj. (...) Towarzystwa (...) - (...) Obiektu Turystycznego w C. (dalej określanego jako (...) w C.). Powyższy wniosek został wyprowadzony z analizy not księgowych, wystawionych przez (...) w C. w okresie od stycznia do grudnia 1979 r. oraz z zeznań złożonych przez H. W. (1) w toku jej przesłuchania w charakterze strony. Sąd zważył, iż na rewersach większości not księgowych, wystawionych przez (...) w C., znajduje się wzmianka, iż noty dotyczą H. W. (1), która została w nich określona jako „agent (...)u C.", „agent Baru (...) w C.", „agent Baru (...)" albo w inny, podobny sposób. Wobec powyższego oraz w świetle zeznań H. W. (1) złożonych w toku jej przesłuchania w charakterze strony Sąd uznał, że wnioskodawczyni była zatrudniona w bufecie należącym do (...) w C. - na podstawie umowy agencyjnej.

Dodatkowo Sąd zaznaczył, że z dokumentu wewnętrznego ZUS znajdującego się w aktach emerytalnych H. W. (1), zatytułowanego „Notatka na posiedzenie kolegialne" wynika, że pozwany miał świadomość wykonywania przez ubezpieczoną w 1979 r. pracy na podstawie umowy agencyjnej oraz opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tego tytułu. Wobec powyższego, Sąd uznał, iż H. W. (1) - przy ponownym ustaleniu wysokości emerytury - należało zaliczyć czas zatrudnienia w (...) w C. od dnia 27 listopada 1978 r. do dnia 30 września 1980 r., jako okres składkowy, gdyż czas ten stanowił dla niej okres ubezpieczenia, podlegający uwzględnieniu przy ustaleniu wysokości świadczenia emerytalnego.

Mając na uwadze poczynione ustalenia i rozważania, przy zastosowaniu przepisów art. 6 ust. 2 pkt 13 lit.a oraz art. 129 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (t. jedn. Dz. U. z 1995 r., nr 65, poz. 333 ze zm.), na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. Sąd orzekł, jak w punkcie I sentencji wyroku.

Jednocześnie Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, albowiem fakt wykonywania przez ubezpieczoną w spornym okresie pracy na podstawie umowy agencyjnej został udowodniony dopiero w toku postępowania sądowego (w drodze dowodu z przesłuchania H. W. (1) jako strony), czyli już po wydaniu zaskarżonej decyzji przez organ rentowy.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a contrario orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego (punkt II sentencji wyroku).

Apelację od wyroku wywiódł pozwany zaskarżając go w całości i zarzucając mu **naruszenie**:

1. **przepisów prawa materialnego, tj.:**

- **art. 6 ust. 2 pkt 13 lit a ustawy o emeryturach i rentach z FUS** poprzez zmianę zaskarżonej decyzji i zaliczenie wnioskodawczyni H. W. (1) do okresów składkowych okresu wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej od 27.11.1978 r. do 30.09.1980 r. i nakazanie pozwanemu przeliczenie wysokości świadczenia od 01.10.2011 r.,

- **art. 1 ust. 1 w zw. z art. 4, art. 5 ust. 1, art. 26 ust. 1, art. 27 ust. 1 i art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia**

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

- **art. 233 § 1 k.p.c.** poprzez swobodną ocenę dowodów oraz zamknięcie rozprawy i wydanie wyroku uznając, że nastąpiło wszechstronne rozważenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o **zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.**

Uzasadniając swoje stanowisko, pozwany wskazał, iż ze zgromadzonego przez Sąd materiału dowodowego w żadnej mierze nie wynika, że za okres od 27.11.1978 r. do 30.09.1980 r. zostały za wnioskodawczynią opłacone składki na ubezpieczenia społeczne. W aktach sprawy poza świadectwem pracy z dnia 10.04.1981 r. potwierdzającym w/w okres zatrudnienia (stanowisko agent bufetu), które było przedmiotem rozpatrywania w zakresie decyzji odmownej z dnia 22.01.2008 r., znajdują się jedynie noty księgowe z (...) za 1979 r., z których nie wynika, czy składka ZUS dotyczyła wynagrodzeń pracowniczych czy ajenta.

Pozwany zaznaczył również, że (...) Towarzystwo (...), w okresie od 01/1979 do 09/1980 składało deklaracje bezimienne podając liczbę zatrudnionych pracowników ogółem bez imiennego wykazania osób ubezpieczonych i informacji o składnikach wynagrodzenia tych osób. Konto agentów czynne było od 01/1979.

Nadto skarżący zaznaczył, że w aktach emerytalnych wnioskodawczyni znajduje się świadectwo pracy z dnia 30.04.1985 r. stwierdzające jej zatrudnienie w K. Ośrodku Organizacji (...) i wypoczynku (...) Sp. z o.o. w okresie od 20.03.1974 r. do 30.04.1985 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownika żywienia stołówki zbiorowej. Omawiany okres pokrywa się z uznanym przez Sąd Okręgowy okresem pracy w (...). Wprawdzie organ rentowy decyzją z dnia 22.01.2008 r. nie uwzględnił do stażu pracy okresu od 20.03.1974 r. do 30.04.1985 r. z uwagi na figurowanie w Inspektoracie ZUS w A. w/w Spółki od lutego 1991 r., trudno jednak dać wiarę wnioskodawczyni jakoby w godzinach od 6.00 rano do 21.00 codziennie, osobiście prowadziła bufet, skoro w okresie od 20.03.1974 r. do 30.04.1985 r. zatrudniona była w innym miejscu w pełnym wymiarze czasu pracy.

Nadto, pozwany podkreślił, że wnioskodawczyni pomimo przedłożenia świadectwa pracy za okres od 27.11.1978 r. do 30.09.1980 r., nie uwzględniła okresu pracy w (...) w przedłożonym w dniu 29.11.2007 r. kwestionariuszu okresów składkowych i nieskładkowych, wpisując w to miejsce zatrudnienie w K. Ośrodku Organizacji (...) Sp. z o.o w C. od 20.03.1974 r. do 30.04.1985 r.

Wobec powyższego, pozwany stanął na stanowisku, iż w jego ocenie nie było wystarczających podstaw do uwzględnienia okresu zatrudnienia wnioskodawczyni w (...) Towarzystwie (...) w C. od 27.11.1978 r. do 30.09.1980 r. na podstawie umowy agencyjnej jako okresu składkowego, dlatego też wywiedziona przez niego apelacja jest konieczna i uzasadniona.

Wartość przedmiotu zaskarżenia pozwany określił na kwotę 580 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie w sposób skutkujący zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie koncentrował się na ustaleniu, czy okres wykonywania przez H. W. (2) pracy na podstawie umowy agencyjnej od 27 listopada 1978 r. do 30 września 1980 r. na rzecz (...) Towarzystwa (...) – (...) Obiektu Turystycznego w C. podlega zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawczyni, jako okres składkowy oraz czy – jako taki – może zostać uwzględniony przez pozwanego przy ustalaniu wysokości należnego ubezpieczonej świadczenia emerytalnego.

Rozważania w zakresie spornych kwestii odnieść w pierwszym rzędzie należało do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (t. jedn. Dz. U. z 1995 r., nr 65, poz. 333, ze zm.), zgodnie z którym obowiązkowe ubezpieczenie społeczne obejmuje osoby wykonujące stale i odpłatnie pracę na podstawie umowy agencyjnej zawartej na okres co najmniej 15 dni. Stosownie do treści art. 2 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy, w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym sporem, ubezpieczenie nie obejmuje jednak osób, które zawarły umowę, jeżeli osoby te są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu nie niższym niż powołowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego. W myśl art. 4 powołanej ustawy obowiązek ubezpieczenia powstaje z dniem oznaczonym w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania, zaś zgodnie z treścią art. 5 obowiązek ubezpieczenia ustaje z dniem rozwiązania lub wygaśnięcia umowy.

Jednocześnie zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 13 lit a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), okresami składkowymi są okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego wykonywanej na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz współpracy przy wykonywaniu takiej umowy objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki.

Mając na uwadze zaprezentowane rozważania prawne, Sąd Apelacyjny zważył, iż trafnym był poniesiony przez pozwanego w apelacji zarzut pominięcia przez Sąd Okręgowy wynikającej z akt rentowych okoliczności, iż wnioskodawczyni w okresie od 20 marca 1974 r. do 30 kwietnia 1985 r. była zatrudniona na umowę o pracę, w wymiarze pełnego etatu na stanowisku kierownika żywienia stołówki zbiorowej w (...) Spółka z o.o. w C., na dowód czego dołączyła do akt świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 1985 r. (k.9 akt emerytalnych). Powyższa okoliczność jest o tyle istotna, że wnioskowany przez ubezpieczoną okres wykonywania pracy w ramach umowy agencyjnej na rzecz (...) w C. w całości pokrywa się z okresem zatrudnienia wnioskodawczyni w (...) w C.. A skoro tak, to trudno jest przyjąć, by istotnie prowadziła ona bufet w ramach umowy agencyjnej w godzinach – jak wyjaśniła w toku postępowania pierwszoinstancyjnego – od 6.00 do 21.00, przy jednoczesnym świadczeniu pracy na rzecz (...) z o.o. w C.. Mało tego nawet, gdyby wnioskodawczyni istotnie wykonywała pracę zarówno w ramach umowy o pracę zawartej z (...) Sp. z o.o., jak i umowy agencyjnej zawartej z (...) w C., to i tak okres od 27 listopada 1978 r. do 30 września 1980 r., w którym wykonywała pracę na podstawie umowy agencyjnej na rzecz (...) Towarzystwa (...) – (...) Obiektu Turystycznego w C., nie mógłby zostać zaliczony do okresów składkowych. Podkreślić bowiem należy, że z uwagi na uregulowanie przepisu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19.12.1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, zgodnie z którym ubezpieczenie (osób wykonujących pracę w ramach umowy agencyjnej) nie obejmuje osób, które zawarły umowę, jeżeli osoby te są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu nie niższym niż powołowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego. Mając na względzie powyższe wskazać należało, iż skoro bezsprzecznie wnioskodawczyni w okresie od 20 marca 1974 r. do 30 kwietnia 1985 r. była zatrudniona w ramach umowy o pracę, to tym samym brak było podstaw do odprowadzania za nią składki na ubezpieczenie społeczne przez (...) w C., z tytułu świadczonej przez nią pracy w charakterze agenta. Fakt odprowadzenia składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy agencyjnej przez (...) w

C., która była składką nienależną, nie czyni z okresu, za który została ona opłacona, okresu składkowego, a jedynie skutkuje roszczeniem o zwrot nienależnie uiszczonych składek.

Jak zasadnie wskazał w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 maja 2008 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach (III AUa 1397/07, LEX nr 491126), wydanego w analogicznym, jak w niniejszej sprawie, stanie faktycznym, wejście w życie z dniem 15 listopada 1991 r. ustawy z dnia 17.10.1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm. - ustawy rewaloryzacyjnej) nie w tym zakresie nie zmieniło, bowiem jej przepis art. 2 ust. 1 pkt 1 stanowił, że okresami składkowymi są m.in. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie przepisów o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, przepisów wymienionych w art. 1 pkt 2-5, przepisów Prawa o adwokaturze oraz w przepisach o zatrudnieniu, tymczasem w sytuacji H. W. (1) nie istniał obowiązek opłacenia składki, a zatem została ona opłacona niezgodnie z powołanymi przepisami. Identyczne uregulowanie zostało zawarte w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.jedn. Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) w art. 6 ust. 1 pkt 2, z którego wynika, że okresami składkowymi są m.in. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, w przepisach wymienionych w art. 195 pkt 1-4 i 8, w przepisach o adwokaturze, w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz w przepisach o pomocy społecznej.

Reasumując, uznać należało, że bezsprzecznie okres świadczenia przez wnioskodawczynię pracy w charakterze agenta od 27 listopada 1978 r. do 30 września 1980 r., przy jednoczesnym pozostawaniu w zatrudnieniu z tytułu umowy o pracę nie był okresem składkowym.

Jednocześnie wskazać należy, że bez znaczenia przy ocenie okresu pracy ubezpieczonej w charakterze agenta pozostaje fakt, że zatrudnienie w K. Ośrodku Organizacji i (...) i (...) Spółka z o.o. w C. nie zostało uwzględnione przez pozwanego do stażu pracy wnioskodawczyni z uwagi na fakt, iż Spółka, o której mowa figuruje w rejestrze Inspektoratu ZUS w A. dopiero od lutego 1991 r. Podkreślić bowiem należy, że dla uznania wskazanego zatrudnienia za okres składkowy nie jest wymagane wykazanie przez wnioskodawcę faktu zgłoszenia go przez pracodawcę do ubezpieczenia społecznego i opłacenia składek na to ubezpieczenie. Jak bowiem trafnie wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 11 maja 1994 r., II UZP 5/94, OSNAPiUS 1994, nr 6, poz. 97, za okresy składkowe przypadające przed wejściem w życie ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104 z 1991 r., poz. 450 ze zm.) należy uważać także i takie okresy pozostawania w stosunku pracy, za które składka na ubezpieczenie nie została opłacona. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że zarówno art. 11 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 40 z 1982 r., poz. 267 ze zm.), jak i poprzednio obowiązujące przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym, a także jednolite orzecznictwo sądowe, w tym byłego Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, uzależniały nabycie prawa do świadczeń emerytalno-rentowych jedynie od udowodnienia wymaganego okresu zatrudnienia, a także okresów z nim równorzędnych lub zaliczanych do niego. Do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw, nabycie prawa do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego pracowników nie było więc uzależnione od opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, ale tylko od faktycznego wykonywania zatrudnienia co najmniej w połowie obowiązującego czasu pracy. Opłacanie składek należało i należy do obowiązków pracodawcy. Na wykonanie czy też kontrolę wykonania tego obowiązku pracownik nie miał wpływu. Ustawa z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent (...) wprowadziła pojęcie okresów składkowych i nieskładkowych i związała ściślej prawo do zaopatrzenia emerytalno-rentowego z opłaceniem składek na ubezpieczenie społeczne. Art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy jako okresy składkowe wymienia okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie przepisów o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych. Przepisy te zawarte zostały w ustawie z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz. U. Nr 25 z 1989 r., poz. 137 ze zm.). Trudno przepisy tej ustawy odnosić do zdarzeń zaistniałych przed wejściem jej w życie, a ponadto art. 4 tej ustawy stanowi tylko o obowiązkowym ubezpieczeniu społecznym pracowników. Nie uzależnia powstania i trwania tego obowiązku od opłacenia składek. Po wejściu w życie tej ustawy zachował swoją moc art. 11 ustawy z

dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników, który warunkuje uzyskanie prawa do świadczeń, określonych w ustawie, pozostawaniem w stosunku pracy bez względu na to, czy pracodawca opłacał w czasie stosunku pracy składki na ubezpieczenie społeczne. Przedstawione powyżej stanowisko Sądu Najwyższego podzielono także w późniejszych orzeczeniach tego Sądu, w tym w wyroku z dnia 24 marca 1995 r. (II URN 7/95, OSNP 1995 nr 17 poz. 219), wyroku z dnia 5 kwietnia 1995 r. (II UR 3/95, OSNP 1995 nr 17, poz. 222), wyroku z dnia 14 marca 2006 r. (I UK 205/05, Pr. Pracy 2006 nr 5, poz. 34).

Skoro tak, to uznać należało, że bez znaczenia dla oceny okresu wykonywania przez wnioskodawczynię pracy w charakterze agenta, pozostaje fakt, że okres zatrudnienia H. W. (3) przed 1991 r., udokumentowany świadectwem pracy z dnia 30 kwietnia 1985 r., nie został zaliczony do stażu ubezpieczeniowego. Faktem jest, że skoro wnioskodawczyni pozostawała w zatrudnieniu z tytułu umowy o pracę, to tym samym brak było podstaw do odprowadzania za nią składki na ubezpieczenie społeczne przez (...) w C., z tytułu świadczonej przez nią pracy w charakterze agenta. Fakt odprowadzenia składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy agencyjnej - na co wskazano wyżej - nie czyni z okresu, za który została ona opłacona, okresu składkowego.

Ze względów wskazanych powyżej, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.